

15

სექტემბერი
September

12:00

Mao Fujita / piano

Wolfgang Amadeus Mozart (1756-1791)
Piano Sonata No. 9 in D Major, K. 311
Allegro con spirito
Andante con espressione
Rondeau

Johannes Brahms (1833 – 1897)
2 Rhapsodies, Op. 79

Richard Strauss (1864 – 1949)
Piano Sonata in B Minor, Op. 5
Allegro molto appassionato
Adagio cantabile
Scherzo. Presto – Trio un poco piu lento
Finale. Allegretto vivo

მაო ფუჯიტა / ფორტეპიანო

ვოლფგანგ ამადეუს მოცარტი (1756-1791)
საფორტეპიანო სონატა No. 9 რე მაჯორი, K. 311
Allegro con spirito
Andante con espressione
Rondeau

იოჰანეს ბრამსი (1833 – 1897)
2 რაფსოდია, თხზ. 79

რიხარდ შტრაუსი (1864 – 1949)
საფორტეპიანო სონატა სი მინორი, თხზ. 5
Allegro molto appassionato
Adagio cantabile
Scherzo. Presto – Trio un poco piu lento
Finale. Allegretto vivo

ვოფგანგ ამადეუს მოცარტი

საფორტეპიანო სონატა No. 9 რე მაჟორი, K. 311

საფორტეპიანო სონატა რე მაჟორი, K. 311 შეიქმნა 1777 წლის ნოემბერში, როდესაც მოცარტმა დროებით დაიდო ბინა ქალაქ მანჰაიმში. მანჰაიმი იმ დროს გახლდათ ევროპის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ინტელექტუალური ცენტრი. ქალაქი მსაპინძლობდა მანჰაიმის სკოლას - კომპოზიტორთა ჯგუფს, რომელიც ქმნიდა ნაწარმოებებს მანჰაიმის ორკესტრისთვის - ეპოქის ერთ-ერთი წამყვანი მუსიკალური კოლექტივისთვის. მანჰაიმის სკოლის კომპოზიტორებმა შემოიღეს საორკესტრო წერის რევოლუციური ტექნიკა; მაგალითად, მოულოდნელი კრეშენდო - „მანჰაიმის კრეშენდო“, „მანჰაიმის რაკეტა“ (აღმავალი არპეჯირებული ფრაზები), „გრანდ-პაუზა“ (როდესაც მთელი ორკესტრი ჩერდება წამით, რათა შემდეგ ისევ დაიწყოს დაკვრა ორკესტრის მთელი ძალების ჩართულობით) და ა.შ. მანჰაიმის სკოლამ გავლენა მოახდინა არა მხოლოდ რე-მაჟორულ, არამედ იმ დროს შექმნილ სხვა საფორტეპიანო სონატებზეც, რომლებსაც მოცარტის "შუა პერიოდს" მიაკუთვნებენ. მანჰაიმის სტილის ელემენტები განსაკუთრებით აშკარაა K. 311 სონატის მესამე ნაწილში, რომელიც სავსეა ფაქტურული და დინამიკური კონტრასტებით.

იოჰანეს ბრამსი

2 რაფსოდია, თხზ. 79

ბრამსმა დაწერა თავისი ორი რაფსოდია, თხზ. 79 1879 წელს, პორტუგალიაში - ავსტრიის ულამაზეს კურორტზე, სადაც მას ზაფხულის გატარება უყვარდა ხოლმე. ნაწარმოების სათაური მან განიხილა თავის ახლო მეგობართან, ელიზაბეტ ფონ ჰერცოგენბერგთან - გერმანელ პიანისტთან, კომპოზიტორსა და მომღერალთან, რომელსაც ბრამსი უდიდეს პატივს სცემდა. ძალიან ზოგადი ხასიათის სათაური „საფორტეპიანო პიესები“ ორივემ არაშესაფერისად მიიჩნია, პიესების კონცეფციის სირთულიდან გამომდინარე. შედეგად შეთანხმდნენ "რაფსოდიაზე", რომელიც ძველ საბერძნეთთან და საგმირო საქმეებზე მომღერალ რაფსოდებთან გვაკავშირებს. "ამ ორი გასაოცარი ნაწარმოების დანახვისთანავე დავივიწყე მთელი ჩემი მწუხარება და ტკივილი და ისე მივესალმე მათ, თითქოს ჩემი ძველი მეგობრები ყოფილიყვნენ," - წერდა ელიზაბეტი ბრამსს 1880 წლის 4 თებერვალს. „ძნელი დასაჯარებელია, რომ ოდესმე იყო დრო, როდესაც არ ვიცნობდა მათ. ასე სწრაფად უერთდება ახლად შექმნილი ძვირფასეულობა დიდი დროის განმავლობაში დაგროვილ საგანძურს. თუ ერთხელ შეიცანი და შეიყვარე, ის სამუდამოდ შენს საკუთრებად რჩება," - დაასკვნა მან. მადლიერმა ბრამსმა რაფსოდები ელიზაბეტ ფონ ჰერცოგენბერგს მიუძღვნა.

რიხარდ შტრაუსი

საფორტეპიანო სონატა სი მინორი, თხზ. 5

ბრამსს მის სიცოცხლეშივე თაყვანს სცემდა არაერთი ახალგაზრდა კომპოზიტორი, მათ შორის რიხარდ შტრაუსი. ის ხშირად მოიხსენიებდა თავის ახალგაზრდობას როგორც „ბრამსის თაყვანისცემის“ პერიოდს. იმ დროს შექმნილ რამდენიმე ნაწარმოებს ემჩნევა კიდევ ბრამსით გატაცება; მათ შორისაა 1881–82 წლებში 17 წლის შტრაუსის მიერ დაწერილი საფორტეპიანო სონატაც. თუმცა თვალშისაცემია ასევე ახალგაზრდა შტრაუსის კიდევ ერთი საყვარელი კომპოზიტორის, ფელიქს მენდელსონის გავლენაც: სონატის ორი შუა ნაწილი მოგვაგონებს მენდელსონის "უსიტყვო სიმღერებსა" და სკერცოებს. ახალგაზრდობაში შტრაუსმა სოლო ფორტეპიანოსთვის შექმნა არაერთი ნაწარმოები, მათ შორის რამდენიმე სონატაც, თუმცა მხოლოდ სი-მინორული სონატა მიიჩნია გამოქვეყნების ღირსად. საინტერესოა, რომ სონატა პირველად ჩაიწერა შექმნიდან მხოლოდ 100 წლის შემდეგ. ჩანაწერი ეკუთვნის გენიალურ კანადელ პიანისტ გლენ გულდს, რომელმაც სონატა 1982 წლის 1–3 სექტემბს ნიუ იორკში ჩაიწერა. ეს მისი ბოლო ჩანაწერი აღმოჩნდა.

ამ დროს საქართველოში...

1882 წლის 18 ნოემბერს საქართველოს კულტურის წარმომადგენლებმა ოფიციალურ შეხვედრაზე მიმართეს „რუსეთის მუსიკალურ საზოგადოებას“ და სთხოვეს მათ, გაეხსნათ საზოგადოების ფილიალი თბილისში. „რუსეთის მუსიკალური საზოგადოება“ იყო ორგანიზაცია, რომელიც 1859 წელს ჰერცოგინია ელენა პავლოვნამ და მისმა პროტეჟემ, პიანისტმა და კომპოზიტორმა ანტონ რუბინშტეინმა დააარსეს. ორგანიზაცია, რომელიც მიზნად ისახავდა იმპერიაში მუსიკის დონის ამაღლებას და სამუსიკო განათლების გავრცელებას, საკმაოდ დიდი გავლენით სარგებლობდა. 1883 წლის 11 თებერვალს ორგანიზაციის გამგეობამ აცნობა ქართველ მუსიკოსებს, რომ თბილისის ფილიალი ოფიციალურად გაიხსნა. ეს მოვლენა გახდა ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი ეპიზოდი ქართული კლასიკური მუსიკის ისტორიაში, რადგან წლების შემდეგ მას თბილისის სახელმწიფო კონსერვატორიის დაარსება მოჰყვა.

Wolfgang Amadeus Mozart

Piano Sonata No. 9 in D Major, K. 311

Piano Sonata in D Major, K. 311 was composed when Mozart took up a temporary residence in the city of Mannheim in November 1777. Mannheim was one of the most important intellectual centres of Europe. It was home to the Mannheim School - the group of composers who composed for the court orchestra of Mannheim – one of the leading orchestras at the time. Composers of the Mannheim school introduced several revolutionary techniques into orchestral music including sudden crescendos – the Mannheim Crescendo, the Mannheim Rocket (ascending arpeggio phrases), the Grand Pause (when the whole orchestra stops for a moment, only to restart forcefully) etc. The Mannheim school influenced not only the D Major but also the other piano sonatas belonging to Mozart's "Middle Period." Elements of the Mannheim style are especially evident in the third movement of the K. 311 Sonata which is full of contrasts in texture and dynamics.

Johannes Brahms

Two Rhapsodies, Op. 79

Brahms composed his Two Rhapsodies Op. 79 in 1879, during his stay in Pörschach, the beautiful Austrian resort he loved to spend his summers in. He discussed the title of the pieces with his dearest friend Elisabeth von Herzogenberg, a German pianist, composer and singer whom Brahms regarded very much. The general "Klavierstücke" was inadequate for them as the pieces were quite sophisticated. As a result, they arrived at the term "Rhapsody" that derives from the ancient Greek "rhapsoders" – singers who chanted the heroic deeds of ancient Greece. "At sight of the two much-admired pieces I forgot all my grief and pain, and greeted them like old friends," wrote Elisabeth to Brahms on February 4, 1880. "It is hard to believe that there ever was a time when I did not know them, so quickly does the barely acquired treasure become incorporated with the accumulation of long standing. Once known and loved, it is a possession for all time," she concluded. Grateful Brahms dedicated the Rhapsodies to her.

Richard Strauss

Piano Sonata in B Minor, Op. 5

Brahms was adored in his lifetime by many young composers, among others by Richard Strauss. Strauss often referred to his youth as his 'Brahmsschwärmerei' (Brahms adoration) during which several of his compositions were clearly influenced by Brahms' music, including this Piano Sonata composed in 1881–82 by the 17-year-old Strauss. Though one can also trace the influence of Felix Mendelssohn - another great composer admired by the young Strauss: the two middle movements of the sonata directly recall Men

delssohn's "Songs Without Words" and scherzi. During his youth Strauss composed many works for piano solo, among them several sonatas, though it was only the Sonata in B Minor that he apparently considered significant enough to be printed. Interestingly, the Sonata was recorded only 100 years after it was composed. The first recording belongs to the Canadian pianist Glenn Gould who recorded it between September 1–3, 1982 in New York City. This turned out to be his final recording.

Meanwhile in Georgia

In 1882, 18th of November, representatives of musical society of Georgia addressed the official meeting of the Russian Musical Society asking them to open the Branch of the society in Tbilisi. The Russian Musical Society was an organization founded in 1859 by the Grand Duchess Elena Pavlovna and her protégé, pianist and composer Anton Rubinstein. The organisation, aiming at raising the standard of music in the empire and disseminating musical education, became quite influential. On February 11, 1883, the board of the organization informed Georgian musicians that the Tbilisi Branch was officially opened. This event became one of the most important episodes in the history of art music in Georgia, as years later it led to the foundation of Tbilisi State Conservatoire.